

Fylkesmannens rolle i forvaltning av grågås

- Generelt klagemyndighet for kommunale viltvedtak
- Ved overføring av forvaltningsansvar for høstbare arter fra FM til FK i 2010, *Gjess*: Kanadagås og stripegås overføres. Grågås og kortnebbgås overføres ikke. De har hatt særskilte forvaltningsregimer utviklet over lang tid i samarbeid med landbruksmyndighetene.
- Jakttidsforskriften 2017-22: ***Fylkesmannen kan åpne for jakt på grågås inntil 15 dager før ordinær jaktstart når det foreligger en godkjent lokal forvaltningsplan. I denne perioden fastsetter fylkesmannen jakttiden innenfor et tidsrom fra kl. 24.00–10.00 eller 16.00–22.00.***
- ***Fylkesmannen kan gi tillatelse til sanking av egg fra grågås utover 15.04 hvor dette inngår i en godkjent forvaltningsplan for grågås***

Utdyping til jakttidsforskriften om grågås - utvidelse av jakttid og forvaltningsplaner

Lokal forvaltningsplan for grågås skal minimum inneholde:

- En beskrivelse av det aktuelle skadeproblem, herunder definere hvilke arealer og produksjon som utsettes for skade
- En beskrivelse av friområder og områder hvor det kan jaktes. Områdene hvor det kan jaktes skal som hovedprinsipp være aktivt drevne innmarks-arealer. Fylkesmannen kan unntaksvis fravike dette dersom intensjonen med tidligjakta likevel ivaretas i planen.
- Det er sterkt ønskelig at grunneierne organiserer og tilrettelegger jakta slik at uttaket optimaliseres og skadeomfanget minimaliseres. Så langt som mulig bør det også legges til rette for salg av jaktkort. God organisering gir sikrere jakt.

Hovedpunkter - skadeforebygging:

- Få tiltak som har effekt
- Noen tiltak har svært lokal effekt, eks. egganking
- Etablering av friområder har effekt, samt skjøtsel av disse
- Tidlig jaktstart har effekt
- Skremmetiltak må varieres

Forutsetninger:

- Organisering av rettighetshavere over større areal
- Strengt krav til egne jaktområder

Kristiansen, L.H., Mogstad, D.K., Shimmings, P. & Follestad, A. 2005

7.2 Grågås - oppsummering av tiltak

Tiltak	Forskning	Gårdbrukerne	Kommentarer
Innflygingshinder	Liten effekt	Liten effekt	Lite aktuelt for grågås
Gjerding	Middels effekt	Liten - middels effekt	Virker på forsommeren før ungene blir flyvedyktige.
Leplanting mot vann/åker	Ikke undersøkt	Ingen – liten effekt	Laveste effekt av alle tiltak i følge bøndene.
Manuell jaging	Middels effekt i kombinasjon med friområder	Liten effekt	Svært arbeidskrevende pga at grågåsa er her hele vekstsesongen. Må skje i kombinasjon med bruk av friområder, ellers overføres bare problemene til et annet område.
Skremming med lydkanon	Forholdsvis liten effekt	Liten – middels effekt	Gjessene venner seg fort til tiltaket.
Andre skremmetiltak	Middels effekt	Liten – middels effekt	Sted og tidspunkt må varieres fortløpende. Arbeidskrevende
Tidlig jaktstart	God effekt - ukjente langtidsvirkninger	Middels – god effekt	Må gjennomføres med døgn-begrensninger og tilstrekkelige friområder. Må vurderes i forhold til vekst/fjærutvikling det enkelte år hos årsungene.
Tilrettelegging for jakt	Middels effekt	Liten – middels effekt	Manglende tradisjon for slike tiltak Kan gi økt jaktuttak og dermed lavere bestandsvekst.
Skadefelling	Forholdsvis liten effekt	Middels effekt	Fungerer ofte som tidligjakt , noe som ikke er etter intensjonen
Punktering av egg	Tvilsom effekt Omstridt metode	Middels - god effekt	Etiske betenkeligheter. Vanskelig å finne reir
Eggsanking	Middels effekt for små områder	Middels effekt	Vanskelig å finne reir

Forts. 7.2 Grågås – oppsummering av tiltak

Eggsanking	Middels effekt for små områder	Middels effekt	Vanskelig å finne reir
Etablering av friområder	Middels - god effekt	Liten – middels effekt	Må omfatte tilstrekkelig store områder med godt beite. Gjerne aktiv skjøtsel av områdene. Brukes i kombinasjon med skremmetiltak
Endring av avlingstype	Middels effekt	Middels effekt	Lavere smakelighet og overvintringsevne hos hundegras
Endring av driftsmåte	Ikke undersøkt	Middels effekt	Endret lammingstidspunkt påvirker økonomien i husdyrholdet.
Kompensasjon for jaging	Ikke undersøkt	Ikke vurdert	Økonomisk kompensasjon er ikke gitt for beiteskader av grågås.
Jordleie for friomr	Ikke undersøkt	Ikke vurdert	
Tilskudd til nydyrking	Ikke undersøkt	God effekt	Lite brukt tiltak Forholdsvis kostbart
Tilskudd til utstyr	Ikke undersøkt	Middels - god effekt	Føringsprammer har økt beiteaktiviteten på holmer
Skjøtsel av beiteland for gås brenning, slått gjødsling, beiting	Middels - god effekt	Ikke vurdert	Gir effekt for både gress og kulturlandskap Liten interesse hos gårdbrukerne Stor interesse fra forvaltninga

Hovedpunkter:

- Sterk vekst i bestander
- Betydelig skadeproblematikk
- Manglende jakttradisjon
- Kommer på ettervinter og hoveddel forlater før 10. august
- Formålet med planen er å finne tiltak som kan holde bestanden på et nivå som gjør konfliktnivået levelig for næring, friluftsliv og eiere av fritidseiendommer, samtidig som vi skal ha en bærekraftig bestand. Det innebærer at bestanden må reduseres.
- Organisering av jakt og felles jaktkort viktig. Gjerding og skadefelling også aktuelt.

FORVALTNINGSPLAN FOR GRÅGÅS

Arendal og Grimstad kommuner

2014 - 2018

Forvaltningsplan for grågås og kanadagås på Lista fra 2003

- Flerårig prosess, mange involverte parter etablert arbeidsgruppe og mange møter.
- Formål å få bedre forvaltning av gjess på Lista; i første rekke redusere beiteskader og dernest bedre utnyttelse av jaktressurs
- Planen tok spesielt hensyn til
 - Delte bestander; grågås og kanadagås
 - Ulike alders og tidsmessige ulike grupper
 - Mosaikk av verneområde og jordbruksareal
 - Grunneiernes ønsker og behov
 - Sesongmessig ulike skadetyper og lokalisering av disse
 - Status for jakt – bl.a. jaktforbud i verneområder
 - Status for konfliktdempende tiltak og finansiering av disse
 - Organisering av grunneiere og jakta
 - Årlig evaluering forutsatt – i liten utstrekning vært foretatt?
- **Planen har vært grunnlag for Fylkesmannens framskyndelse av jaktstart etter søknad fra Farsund kommune og rask høring – planrevisjon utbedt**

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Forskrift om utvidet jakttid på grågås i Farsund kommune fra og med 2017 til og med 2021

Fastsatt av Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder 15. juni 2017 med hjemmel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven) og forskrift nr. 106 2017 «Om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for jaktseongene fra og med 1. april 2017 til og med 31. mars 2022» § 3. Følgende bestemmelser gjelder:

- 1. Jakttid på grågås utvides med 14 dager i forkant av ordinær jakttid, ved at det åpnes for jaktstart på grågås i Farsund kommune 26. juli. Fra og med 10. august gjelder de ordinære jakttidene. Formålet med utvidet jakt på grågås er å begrense skadeomfanget på dyrket mark og for å holde bestanden under kontroll. I perioden fram til ordinær jaktstart 10. august kan det kun jaktes i tidsrommet fra kl. 04.00 til kl. 10.00.
- 2. Den tidlige jaktstarten på grågås har ingen betydning for det generelle unntaket som gjelder for den frie jakten på hav og fjord fra svenskegrensen til og med Vest-Agder. Denne jakta vil som før starte 10. september.
- 3. Fylkesmannen kan oppheve forskriften dersom utvidelsen medfører uønskede virkninger.
- 4. Denne forskriften trer i kraft straks og varer til og med 9. august 2021.

Fylkesmannens mener Forvaltningsplaner for grågås skal:

- balansere hensyn til naturmangfold, høsting og skadeforebygging
- bygges på nasjonale og internasjonale rammer og føringer
- utarbeides i størst mulig grad i samarbeid mellom berørte aktører
- være kunnskapsbaserte og foreslå tiltak som forventes å virke
- ha gode og regelbundne rutiner for evaluering

Fylkesmannen kan ha en aktiv rolle i utarbeidelse når verneområder er inkludert

Takk for meg!